

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ



**ТРАЄКТОРІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА:
ОСОБИСТІСТЬ І КУЛЬТУРА**

Збірник наукових доповідей
V Міжнародної науково-практичної конференції

15 листопада 2019 року

Частина 1

За загальною редакцією
доктора культурології, професора,
завідувача кафедри культурології та інформаційної діяльності
Ю. С. Сабадаш

Маріуполь – 2019

Редакційна колегія:

Ю. С. Сабадаш, доктор культурології, професор (голова),
С. В. Янковський, кандидат філософських наук, доцент.

Затверджено на засіданні кафедри культурології та інформаційної діяльності
(протокол № 6 від 19.11.2019)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою
історичного факультету Маріупольського державного університету
(протокол № 3 від 20.11.2019)

I 74 Траєкторії сталого розвитку українського суспільства:
особистість і культура : зб. наукових доп. V міжнар. наук.-практ. конф.,
м. Маріуполь, 15 листоп. 2019 р. : в 2 ч. / Маріуп. держ. ун-т ;
гол. ред. Ю. С. Сабадаш ; упоряд. С. Янковський. – Маріуполь : МДУ, 2019.
– Ч. 1. – 191 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Траєкторії сталого розвитку українського суспільства: особистість і культура», яка відбулася 15 листопада 2019 року, в якій прийняли участь освітяни, науковці, громадські активісти з України та зарубіжних країн

У наукових виступах і доповідях учасників конференції висвітлені актуальні питання з проблеми забезпечення сталого розвитку людства, які в сучасному світі зумовлюються розширенням впливу інформаційних та комп'ютерних технологій на соціальні інституції, сферу управління, інтенсивність міжкультурної взаємодії, творення нових, креативних практик соціальної взаємодії.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами соціального життя і культури.

Відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність поданих матеріалів
несуть автори, опублікованих у збірнику доповідей

Література

1. Johnson Deborah G. Computer Ethics / 2nd ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc. Upper Saddle River, 1994. 181 p.

2. Филиппова Л.Я., Зеленецкий В.С. Компьютерная этика. Морально-этические и правовые нормы для пользователей компьютерных сетей: Учеб. пособие. Х.: Изд-во «Кроссрод», 2006. С.55-82.

УДК 070:355.48(477)«2014/2019»

В. О. Кудлай

/ Україна /

ПРОДОВЖЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ПОДІЙ В АЗОВСЬКОМУ МОРІ: ПОГЛЯД СВІТОВИХ МЕДІА

З часу незаконної анексії Криму навесні 2014 року до скандалу з отруєнням у Солсбері речовиною «Новачок» навесні 2018 року владу Російської Федерації (надалі РФ) широко критикують за те, що вона вела міжнародні відносини таким чином, що підриває міжнародний мир, безпеку та гальмують процеси сталого розвитку суспільства не тільки в країнах конфлікту, але й у світі загалом. Логічним продовженням такої підривної політики є військово-морське протистояння РФ з Україною в листопаді 2018 року. Варто зацентувати увагу на деяких етичних та правових аспектах згаданих подій у Азовському морі. Однією з особливостей нинішньої ситуації збройного конфлікту між двома країнами є вихід з площини конкретних юридичних зобов'язань в бік пропагандистського використання агресором емоційно забарвлених звинувачень на адресу країни-жертви. Саме на таких тенденціях конфлікту акцентують свою увагу світові блогери та медіа-ресурси.

РФ намагалася виправдати свої провокаційні та агресивні дії на морі 25 листопада 2018 року, стверджуючи, що судна ВМС України порушували норми угод про цивільні проходи човнів в територіальному морі. Однак юридичне обґрунтування, що висувається РФ, не має жодного підґрунтя для збройного вирішення проблем та подальшої дестабілізації регіону.

Як відзначає американський блогер-юрист Джеймс Краска, в теперішній час зберігається стан міжнародного збройного конфлікту між РФ та Україною, то закон збройного конфлікту застосовується як *lex specialis* (що означає, що в ситуації збройного конфлікту застосовується спеціальний закон для ситуацій збройного конфлікту, яким виключаються правові норми мирного часу), і хоча конкретна атака може не підпадати під окремі пункти закону під час збройного конфлікту, проте спосіб затримання човна Росією та поведіння із затриманими українськими військово-морськими особами, безумовно, відповідає нормам згадуваного закону [1].

Події 25 листопада 2018 року лаконічно проілюстровані у відеоматеріалі Euronews [2]. Кадри інциденту відкрито демонструвались на

онлайн-платформах світових медіа. У неділю, 25 листопада 2018 року, патрульні катери російської берегової охорони, включаючи Дон та Ізумруд, перехопили та обстріляли три військові кораблі ВМС України біля входу в Керченській протоці [3]. Відповідно до міжнародного права, українське судно мало би отримати дозвіл на проходження через оскаржувану протоку, також відповідно до угоди 2003 передбачається дозвіл цьому човну на проходження. Навіть якщо би кораблі порушували води Росії, то таран на беззбройне патрульне судно та поранення його екіпажу не є виправданим. Таран іноземного корабля безперечно має геополітичні наслідки.

У анонімній публікації проросійського ісландського видання «The Saker» поширено заяву Федеральної служби безпеки (надалі ФСБ) РФ, в якій зазначено, що українські судна увійшли в російські територіальні води без попереднього повідомлення [4]. Україна відхилила це твердження, заявивши, що відповідно до умов двостороннього договору 2003 р. військові судна обох держав повинні користуватися свободою судноплавства Керченською протокою та Азовським морем. Дії Росії були суворо засуджені [5; 6]. Незабаром після інциденту Міністерство закордонних справ України оприлюднило заяву, в якій стверджує, що інцидент є «черговим актом збройної агресії Російської Федерації проти України, як це визначено, зокрема, у Статті 2 Статуту ООН та положеннями Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 29/3314 від 14 грудня 1974 про визначення агресії. Росія фактично розширила свої військові дії проти України на море» [7]. У заяві висловлено заклик до союзників та партнерів України «вжити усіх необхідних заходів для стримування агресора, у тому числі через застосування нових та посилення існуючих санкцій, а також надання Україні військової допомоги для захисту територіальної цілісності та суверенітету України в рамках міжнародно визнаних кордонів». Міністри закордонних справ G7 та Верховний представник ЄС з питань закордонних справ та політики безпеки Федеріка Могеріні виступила із спільною заявою, в якій висловила «найбільшу стурбованість» діями РФ проти України в Керченській протоці та навколишніх водах, які «небезпечно підняли напругу». Крім того, тоді пролунала заява посла США в Естонії, який закликав РФ негайно звільнити український персонал та утриматися від перешкоджання законному проходу українських суден через Керченську протоку [8]. У Раді Безпеки ООН посол США Ніккі Хейлі визнала дії Росії «кричущим порушенням суверенної української території» та угоди 2003 року [9].

У розслідуванні Bellingcat йдеться, що інцидент з проходженням судна «Авіона» під прапором Ліберії, який перебував у зоні збройного інциденту, стався в центрі південного бічного каналу, що входить до Керченської протоки. Підходи до Керченської протоки та води, що протікають через неї, є частиною територіального моря Росії на східній стороні протоки та окупованої Росією України на західній стороні протоки [10].

Отже, факти наведені у світових медіа підтверджують протиправність та аморальність дій РФ у Керченській протоці. Недавнє показове звільнення заарештованих РФ українських моряків є скоріше політичним актом, що створює позитивний імідж новообраному Президенту України, який ніби здатен домовлятися навіть з «кремлівськими терористами», проте злочини скоєні агресором попри всю очевидність і надалі залишаються непокараними, що свідчить про перспективність подальшого дослідження представленої у студіюванні проблеми.

Література

1. Kraska J. The Kerch Strait Incident: Law of the Sea or Law of Naval Warfare / J. Kraska // EJIL: Talk! Blog of the European Journal of International Law. – Access point: <https://www.ejiltalk.org/the-kerch-strait-incident-law-of-the-sea-or-law-of-naval-warfare/>.
2. Watch: Russian Vessel Ram Ukraine Boat [E-Source] // Euronews. – Access point: <https://www.youtube.com/watch?v=Wg1tk608Gnk>.
3. Grove T. Russia Fires on Ukrainian Military Vessel Near Crimea [E-Source] / Thomas Grove // Wall Street Journal. – Access point: <https://www.wsj.com/articles/russia-fires-on-ukrainian-military-vessel-near-crimea-1543177712>.
4. FSB Holds Briefing on Kerch Strait Crisis [E-Source] // The Saker. – Access point: <https://thesaker.is/fsb-holds-briefing-on-kerch-strait-crisis>.
5. Ukrainian Ships in Kerch Strait Ignored Warning Shots: Russian FSB [E-Source] / Polina Ivanova, Andrew Osborn; Editing by Mark Heinrich // Reuters. – Access point: <https://reut.rs/2AniS4n>.
6. Russian Attack on Ukrainian Ships Sparks Global Condemnation [E-Source] // PBS News Hour. – Access point: <https://www.pbs.org/newshour/show/russian-attack-on-ukrainian-ships-sparks-global-condemnation>.
7. Заява МЗС України у зв'язку з черговим актом агресії Росії проти України [Електронний ресурс] // Міністерство закордонних справ України. – Режим доступу: <https://mfa.gov.ua/en/press-center/comments/9487-zajava-mzs-ukrajini-u-zvjazku-z-chergovim-aktom-agresiji-rosiji-proti-ukrajini>.
8. Remarks at an Emergency UN Security Council Meeting on Ukraine [E-Source] / Nikki Haley // US Embassy in Estonia. – Access point: <https://ee.usembassy.gov/haley-remarks-ukraine>.
9. Agreement Between the Russian Federation and the Ukraine on Cooperation in the Use of the Sea of Azov and the Strait of Kerch (24 December 2003): full text [E-Source] // FAO of the United Nations. – Access point: <http://faolex.fao.org/docs/texts/bi-45795.doc>.
10. Cruickshank M. Investigating the Kerch Strait Incident / M. Cruickshank // Bellingcat. – Access point: <https://www.bellingcat.com/news/uk-and-europe/2018/11/30/investigating-the-kerch-strait-incident>.